

## Pro? a jak Saulovo králování skon?ilo

Převod materiálu  
Lenka Ridzořová  
Pořadí v lekci  
7

### Téma

Izraeli měl kralovat Hospodin. Když už je tady král, není zároveň kněz, některé úkony mu nepřísluší. I král (resp. právě král) musí být poslušný. Poslušnost je důležitější než úkony, rituály, oběti.

### Cíle

- Předškolní děti přiznávají, co patří k jednotlivým povoláním, přemýšlejí, kdo co může a co nemůže, a že jsou pravidla, která se musí dodržovat.
  - Školní děti přemýšlejí, co znamená poslouchat Hospodina a jestli se dá poslouchat jen řádem?
  - Děti se dovědí, že Pána Boha nemáme používat, ale poslouchat.
- 

## Pro učitele

### Výkladové poznámky

- *Postavy: Saul* – Izrael byl lidem Božím vyvoleným, jeho králem měl být Hospodin. Lid si ale vyvzdoroval králi, tím se stal Saul. Saulovy chyby: vykonal oběť, což směl jen kněz (kap. 13); nevyhubil jako klaté vše, co měl, zachoval část kořisti (kap. 15).

*Samuel:* kněz (více viz předchozí úlohy).

*Jónatan:* Saulův syn, bojovník, porazil pelištejské výsostné znamení (jejich náboženský symbol), je to výraz odmítnutí pelištejské nadvlády.

*Pelištejci* byli nepřátelé Izraele, konfrontace od doby soudců; jsou na vyšší civilizační úrovni než Izrael, zpracovávají železo, tuto schopnost využívají ve svůj prospěch (13,19 – v celé izraelské zemi není kovář); Pelištím – „Válcovaři“ (svobodných poměrů v zaslíbené zemi).

*Amálekovci/Amálek* (15,2-3): klatý národ (tj. propadlý klatb); tyto národy nejsou zahrnuty do perspektivy požehnání, určitému typu pohanství je vyhlášen nesmiřitelný souboj, není zde možný žádný kompromis. Už při exodu se Amálekovci postavili proti Izraelcům (Ex 17,8; Dt 25,17-19).

- *Doba:* začátek doby královské, kolem roku 1025 př. Kr.
- *O co jde:* Oběť před bojem byla obvyklá, bojovníci a boj byli odevzdáni Hospodinu, ale oběť měl a směl vykonat jen kněz, ne král. Saul je netrpělivý, sám chce dosáhnout příslibu vítězství, naklonit si Hospodina. Saul si myslí, že jako král může všechno. Spojuje „trůn a oltář“.

Nad Amálekem Saul v boji zvítězil, ale ušetřil krále Agaga a zachová nejlepší část kořisti. To vše mělo být zničeno jako klaté.

### Úskali

- Nesmiřitelnost vůči Amálekovi: lze přirovnat k nesmiřitelnosti se zlem, šikanou slabšího, násilnictvím. Amálek je ten, s kým se kompromis neuzavírá, v Bibli nese Amálek rysy až démonské.
- Násilí: většinou šlo ale o zničení svatyní a model; národ byl totiž společenstvím jednoho náboženství, jednoho kultu.
- Zavržení Saula: Saul je zavržen, ale dál ještě kraluje, mezitím ale je pověřen a Božím duchem zmocněn král další.
- Saul je králem, ale od počátku je problematizován vůbec fakt, že lid chtěl krále, ustavení království je považováno za projev nedůvěry k Hospodinu. Vůči Davidovi a dynastii, která s ním začala, je Bible mnohem shovívavější.

## Odkazy

Prudký, Martin, Heller, Jan a kol.: *Obtížné knihy Pěkných proroků*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2013.

---

## Pro děti

### Předškolní děti

Můžeme na začátek použít hru uvedenou v podkapitole *Pěsah*.

Dělají všichni doma to stejné? Mají stejné role, úkoly, povinnosti, práva? Co dělá u vás doma tatínek? Co maminka? Co děti? Jsou věci, které mohou dělat všichni a je dobře, když se stíhají, dělají je podle svých schopností, pomáhají si, některé věci všichni dělat nemohou (co např.: stavění z lega, převlékání panenek, uklízení, mytí nádobí, nakupování, pro školní děti podepisování domácích úkolů a známek v žákovské knížce...)

A co jiného? Kdo může řídit auto, kdo autobus? Kdo dopravu na křižovatce? Kdo může operovat lidi v nemocnici? Co by se stalo, kdybych přešla do nemocnice, oblékla si plášť, stoupla si nad operační stůl a chtěla vyndat pacientovi slepé stěvo (a přitom nejsem lékař, ale třeba opravář aut)?

Co jsou pravidla?

Práce s obrázky lidí různých povolání: lékař, učitel, farář, řidič, malé dítě, školák s aktovkou, zdravotní sestra... k tomu do dvojic obrázky s něčím pro ně typickým (nemocniční postel, injekční stříkačka, auto nebo autobus, školní tabule nebo třída, kalich nebo křtitelnice, hračky...). Vytvořit náhodné dvojice, mluvit o tom, jaké to bude, když za volant autobusu sedne učitel, s panenkami si bude hrát doktor...

*Rozhovor:* Někdy to nevadí, když člověk zkouší dělat něco, co neumí, nemůže nebo nesmí, ale někdy to může vést k našťastí. Kdy?

### Vyprávění

Když museli Izraelci bojovat proti nepříteli, vedl je do boje vévoda, později král. Tím prvním za vévodu a krále určeným byl Saul. Měl vést lidi do války. Před bojem se konaly bohoslužby, obětovalo se Pánu Bohu, při tom kněz prosil Pána Boha o pomoc. Knězem byl tenkrát Samuel. Saul čekal, až Samuel přijde, ale ten stále nepřicházel.

Musíme si vítězství zajistit bez něj. Už nemůžeme čekat. Obě vykonám já, rozhodl se Saul. Bylo to ale špatné. Dělal něco, co neměl. Chtěl si od Pána Boha koupit vítězství nebo ho spíš přinutit, aby vítězství zajistil.

Samuel pak p?išel a na Saule se zlobil. I král musí dodržovat pravidla. Pána Boha si nekoupí ani král. Na pomoc od Pána Boha musíme trp?liv? ?ekat.

**Pom?cky:** Obrázky r?zných povolání a toho, co k jeho výkonu pot?ebují nebo používají.

## Mladší školní v?k

M?žeme s d?tmi vést podobný rozhovor jako s p?edškolními: o r?zných povoláních a kompetencích, o tom, zda každý m?že d?lat cokoli (prodava? operovat pacienta v nemocnici, fará? ?ídit lokomotivu, starosta k?tít v kostele, dít? orat traktorem...)

Budeme mluvit o takovém porušení pravidel. A ještě o zvláštním „nakupování u Pána Boha“.

Už je to rok, co se Saul stal králem. Zdá se to být v po?ádku, že Izraelci mají, podobn? jako okolní národy, krále. Krásného urostlého ?lov?ka, dobrého vojev?dce.

Pelištejci jsou už dlouho nep?átelští sousedé. Navíc jsou vysp?lejší než Izrael, mají schopné ková?e, d?lají si lepší zbran?. Když Izraelci pot?ebují n?co ze železa, musí jít k Pelištejc?m a ková?m platit. Ale zbran? jim samoz?ejm? Pelištejci neud?lají. Takže jsou obávanými nep?áтели.

Pelištejci mají jiné náboženství, uctívají svého boha, mají svá ob?tní místa a posvátné sloupy. Práv? jeden takový posvátný pelištejský sloup zboural syn krále Saula, Jónatan. To si Pelištejci nenechají líbit.

Chystá se boj. Pelištejská vojska se stahují. Veliká armáda: voz? je t?icet tisíc, jezdc? šest tisíc a bojovníci se ani spo?ítat nedají.

Izraelské vojsko je mnohem menší. Vede je Saul. Izraelci doufají, že s nimi v boji bude Hospodin. Proto ještě p?ed bojem cht?jí vykonat ob?ti a modlitby. To ale m?že ud?lat pouze kn?z. Samuel. ?ekají, až p?ijde. Jsou netrp?liví, roste strach.

Saul už to nevydrží.

„Musíme za?ít bez Samuele. Za?ídím to sám. Když tady není kn?z, ob?tuji Pánu Bohu já. Vždy? jsem p?ece král.“

Ob?tují na oltá?i p?ipravená zví?ata.

Vtom p?ijde Samuel. „Tos nem?l d?lat, Sauli. Jsi král, vojev?dce. Ale vykonávat ob?? smí kn?z, to nejsi. Nem?žeš si ani jako král d?lat, co chceš. I pro tebe platí pravidla. Pán B?h si najde jiného krále.“

I p?esto Izraelci vyhráli. Saul tak dostal ještě šanci být dobrým králem Božího lidu. Poslušným.

Blíží se boj s jiným nep?ítelem. S Amálekovci. Tento nep?itel byl ještě horší než Pelištejci. Amálekovci se chovali k Izraelc?m zle. Neplatila pro n? žádná pravidla, byli nemilosrdní. Izraelci už se s nimi setkali dávno p?i cest? z Egypta, bitva byla tehdy t?žká. Když nad nimi te? Izraelci zvít?zí, nesmí nikoho z nich nechat naživu ani si nesmí nechat žádnou vále?nou ko?ist. Amálekovci p?edstavují zlo, má se zamezit jeho ší?ení. Tak to ?ekl vojev?dci Saulovi Hospodin.

Saul nad Amálekovci zvít?zil. Ale pak za?al váhat. Rozkaz všechny a všechno zni?it splnil skoro. Jen n?co málo nechal, nechal naživu krále Agaga a nechal také ?ást ko?isti. Bylo by škoda všechno zni?it, si možná Saul ?íkal. Však se nic nestane pro pár ovcí a beran?.

Jenže neúplná poslušnost vlastn? poslušnost není. Samuel op?t p?ijde Saula pokárat. Saul se vymlouvá, že ta nejlepší zví?ata cht?l nechat jako ob?? pro Hospodina. Podobn? jako s ob?tí p?ed bojem s Pelištejci: ud?lá n?

co špatn? a k tomu si použije Pána Boha. Předtím si ho cht?l koupit ob?tí (kterou ale nesm?l vykonat), te? tvrdí, že ta nejlepší zví?ata cht?l ob?tovat (ale Pán B?h už p?edem ?ekl, že mají být zni?ena).

„Ne, Hospodin o takové ob?ti nestojí,“ ?ekne tvrd? Samuel. „Ani o tebe jako krále. Najde jiného krále.“

Samuel odešel a už se se Saulem nikdy nepotkal. Saul si stejn? všechno chce za?ídit sám, rozhodovat o tom, co je správné, i o tom, co by m?l ud?lat Hospodin. Takové kralování nemá budoucnost.

## Starší školní d?ti

M?že n?kdo rozhodovat o všem? Existují politikové, kte?í cht?jí rozhodovat o všem? Zm?nili se b?hem své vlády? Kdo je to diktátor? Znáte n?jakého?

K ?emu a jak je pov?en fará?, ordinovaný presbyter (resp. výpomocný kazatel), starosta, ?editel školy...?

Co si p?edstavujete pod v?tou „poslouchat Hospodina“? Kde se dovídáme, co Hospodin chce?

Amálekovci byli ozna?eni za „klaté“, m?li být vyvražd?ni, Saul ale uchoval jejich krále, což bylo špatn?. Víte, že se n?mecký fará? Diettrich Bonhoeffer za druhé sv?tové války ú?astnil p?íprav atentátu na Hitlera?

Je n?co nyní „klaté“? ?emu se vyhlašuje nesmi?itelný boj, co není možné za žádných podmínek tolerovat? N?jaký projev zla?

Co znamená v?ta: Nenávid?t zlo, ale milovat h?íšníka?

## P?esah

### Hra

D?ti dostanou jasný úkol, nap?. obejít st?l a pak si sednout se zk?íženými nohama apod., jde o to splnit úkol celý (zapamatovat si, že nesta?í jen obejít st?l); nebo dát d?tem k zapamatování n?jaký text, pravidla apod.

*Cíl hry:* Uv?domit si, že nesta?í splnit nebo zapamatovat si jen ?ást n??eho (neúplná poslušnost vlastn? poslušnost není).

---

## Liturgie

### Biblický text k zapamatování

*Líbí se Hospodinu zápalné ob?ti a ob?tní hody víc než poslouchat Hospodina? Hle, poslouchat je lepší než ob?tní hod, pozorn? rozvažovat je víc než tuk beran?. (1S 15,22)*

*Chci milosrdenství, ne ob??. poznání Boha je nad zápaly. (Oz 6,6)*

### Rituál

Každou postavu m?že provázet jedna píse?, kterou m?žete zpívat nebo její ?ást skandovat. U Saule navrhujeme *Má duše Boha velebí, chválu vzdává, Pánem je nejen na nebi, bu? mu sláva (SV 176).*

### Okénko do bohoslužeb

Kdo kde určuje pravidla?

Oznámíme (případně napíšeme na velký papír): Hledá se král. Chceme napsat inzerát do novin, co by v něm mělo být za požadavky? Spolu s dětmi nebo celým shromážděním zkusíme navrhnout aspoň pět věcí, které by měl král splňovat.

O tom, jestli měli dobrého krále Izraelci a jaké na něj byly požadavky, se děti doví v nedělní škole.

## Modlitba

Pane Bože, většinou víme, co je správné, ale někdy se nám to nechce udělat. Prosíme, dávej nám k tomu sílu. Prosíme, pomáhej nám se dobře rozhodnout.

Prosíme taky za krále, prezidenty, vládcy, politiky a další lidi, kteří rozhodují o dění ve světě, aby tě poslouchali, aby se dobře rozhodovali, aby nemysleli jen na sebe. Amen.

Odkaz na pracovní list

[04 Saulova neposlušnost a nekajícost](#)

[04 Saulova neposlušnost a nekajícost - st](#)

Kam dále

[Fér, Martin: Saulova poslušnost a nekajícost \(starší přípravka z cyklu Pozvání...](#)

[1. Samuel 15 – Saul wird verworfen \(z webu <http://www.allesumdiekinderkirche.de...>](#)

Odkaz na píseň

[Má duše Boha velebí \(BTS29\)](#)

[Moudrosti poklad z nebe je slovo Boží nám](#)

[Mír na zemi daruj nám \(EZ702\)](#)

[Bojujte, bojujte dál, pohleďte jen, v dálce svítá](#)

[Nás zavolal jsi, Pane, my proto přišli sem](#)

[Neskládejte v mocných naději](#)

Cílová skupina

[Mladší školní](#)

[Předškolní](#)

[Starší školní](#)

Katechetické cykly

[Dál přece nejdeme sami II \(Od Samuele k Šalomounovi + Od Elijáše k mesiášovi\)](#)

Biblický odkaz (kat)

[1 Samuelova 13](#)

[1 Samuelova 15](#)